

POROČILO 5. POSVETA IZZIVI PODEŽELJA (med nevladnimi organizacijami)

IZZIVI TER PREDLAGANE REŠITVE

Stičišče Središče v sodelovanju z **Zvezo slovenske podeželske mladine** pripravlja cikel predvidoma osmih posvetov med občinami in nevladnimi organizacijami z naslovom **IZZIVI PODEŽELJA** v Osrednjeslovenski regiji, ki bodo izvedeni v osmih občinah.

V četrtek, 17. septembra 2020, ob 18. uri smo pripravili posvet v občini Medvode.

Posveta se je udeležilo **19 udeležencev** iz različnih organizacij, zaključki posveta pa so bili na koncu srečanja predstavljeni županu občine Medvode g. Nejcu Smoletu.

Kot ključne izzive podeželja pa smo sicer determinirali sledeča področja:

1. Razvoj podeželja
2. Mladi kmetje
3. Aktivna participacija
4. Občinski razpisi
5. Pametne vasi
6. Dolgoživa družba

Po uvodnem delu, kjer se je predstavil projekt, kratki predstavitvi Stičišča Središča in Zveze slovenske podeželske mladine in nagovoru župana in kratki predstavitvi aktivnosti v občini, je sledilo delo po skupinah, kjer so bile oblikovane rešitve, ki jih udeleženci vidijo kot možnost sodelovanja med nevladnim sektorjem in Občinarji za razvoj občine in razvoj podeželja. **Na koncu je sledila predstavitev rešitev in zaključkov delavnic županu občine Medvode g. Nejcu Smoletu, ki je sprotno komentiral vse predloge in podal tudi nekaj možnosti za rešitev izzivov.**

Moderatorji in zapisnikarji: Doris Letina, Nastja Gregorec, Klavdija Bastl Enci in Darja Sekula Krstič

Vodila: Doris Letina

1. RAZVOJ PODEŽELJA

Razvoj vizije za kulturo, šport, mladino in turizem v občini Medvode je v pripravi, toda pa se predlog, da se v ta sklop doda še narava. **Potrebno pa je tudi povezovanje kmetijstva, turizma in športa.**

Prisotni se strinjajo, da je pomemben del in potencial turizma agroturizem. **Sklicati bi bilo treba sestanek za kmete/ponudnike, da bi videli, kje se kdo najde, kje bi kdo lahko prispeval, da bi se razvila ponudba - agroturizem.**

Kjer so turistična območja je potrebno **urediti in zagotoviti parkirišča**. Župan pove, da se tega zavedajo, ampak je to zelo težko umestiti na kmetijska zemljišča.

Osveščanje ljudi za ravnanje z naravo se mora začeti že v vrtcu in šoli, saj bomo le tako dobili ozaveščeno družbo, ki bo znala ravnati z naravo in se obnašati v naravi. Da je ozaveščanje otrok o naravi in kmetijstvu nujno in izredno pomembno, se strinja tudi župan.

Priložnost je tudi povezovanje kmetov – prodajanje pridelkov med sabo in tako skupno grajenje na razvoju ter promociji in prepoznavnosti. Kmetje bi potrebovali tudi informacije, katere pridelke se potrebuje, katerih je že preveč.

Za ohranitev kmetij je pomembna urejenost zazidljivosti parcel. OPN mora biti strukturiran tako, da omogoča kmetovanje in ga ne zavira. Ključno je preprečevanje zazidave zemljišč za nekmetijske namene prve klase oz. zemljišča, ki so blizu kmetij (OPN). Nejasna je tudi prepoved gradnje kozolcev na določeni razdalji (30 metrov od kmetije), saj je njihov namen, da stojijo tudi na poljih. Župan pohvali standarde MKGP, ki so striktni glede kmetijskih zemljišč in spremembe namembnosti (opozori pa tudi, da so veliko kmetijskih zemljišč prodali prav kmetje in sedaj tam stojijo stanovanjski objekti).

Za razvoj podeželja je pomembno spodbujanje kupovanja od lokalnih kmetov. **Nujno je povečevanje lokalnih živil v javnih zavodih.** Udeleženci predlagajo **sestarek predstavnika kmetov s šolami**. Župan predstavi svojo idejo o lokalni hrani v vrtce in šole ter pozove, naj nekdo od kmetov prevzame koordinacijo. Na pobudo se javi mladi kmet Žiga Kršinar.

Udeleženci pozivajo k pospešitvi komasacije.

Kot izziv je omenjeno ravnovesje divjadi v naravi in ureditev problematike zaraščenih zemljišč.

Predlagamo odlok občine za toleranco čistoče cestišč v času spravila in sezone dela za kmetijske namene. Tudi župan opozori na konflikt med urbanim in podeželskim okoljem (ki je v času silaže večji, v času zimske službe pa je tega manj).

Udeleženec Matej Morn komentira razpis za gospodarstvo (**stroj mora biti glede na razpisne pogoje v uporabi 5 let, vendar tehnološko zastara v dveh letih, zato bi bilo treba znižati obdobje uporabe stroja**). Župan ga povabi, da stališča predstavi odboru za gospodarstvo.

Mladi na podeželju ostajajo zaradi bližine Ljubljane. **Problem so ceste, dostop do vodovoda, optika, kanalizacija. Rešitev je boljše izkoriščanje EU sredstev.**

Udeleženci izpostavijo, da ne vedo, kdaj bodo dobili primerno infrastrukturo. Problem sta čista voda in kanalizacija. Potrebna takšna organiziranost, ki bo prinesla kakovostno izvedbo in optimalne rešitve, le to pa se mora javno predstaviti vsem občanom.

Komunikacijska strategija za obveščanje vseh občanov: Problem je, da se premalo promovira življenje na podeželju. Mladim moramo predstaviti, zakaj je dobro živeti na podeželju – preko njim dostopnih medijev (fb, ig), zakaj je dobro da si sam pridelaj hrano, da ima življenje primerljivo kot v mestu, da imajo zaposlitve, se promovira delo od doma, dovolj zemlje in nepremičnin za mlade družine.

Krajevne skupnosti ne delujejo – če se ljudi sprašuje, kaj bi radi, je pomembno da se tudi dejansko izvede. Niti ne vedo, kdo je njihov predstavnik. **Potreben je boljši pretok informacij – potrebno je obvestiti vse ljudi, vsakoletno srečanje krajanov (npr. pikniki, delavnice za mlade).** Župan pove, da se občina zaveda, da je prenos informacij zelo različen. Kot primer dobre prakse izpostavi KS Trnovec, kjer so tudi sredstva na krajana zelo visoka, saj so zelo aktivni.

2. MLADI KMETJE

Za razvoj kmetijstva je pomembna pravočasna predaja kmetije na mlade, saj gre na ta način kmetija s trendom naprej. Udeleženci menijo, da bi spust starostne meje pri razpisu mladi prevzemnik, vplival na hitrejše predajanje kmetij.

Mladi kmetje imajo željo po sodelovanju s šolami, a se šole ne odzivajo. Vrtci in šole naj gredo na kmetije, zato je potrebno ozavestiti učitelje o možnostih pouka na kmetiji. Mladim je treba predstaviti posodobljeno kmetovanje. Tako bi bili bolj angažirani za delo na kmetiji. Otroci in mladi morajo vzljubiti zemljo, kar bi med drugim dosegli s predstavitvami kmetij v vrtcih in osnovnih šolah. Ker je pri tem potrebna podpora učiteljev in ravnateljcev, se predlaga **sestank z delovnimi aktivni šol, katerega namen je informiranje, ozaveščanje in predstavitev možnosti pouka izven učilnice v naravi in na kmetijah.**

Župan predstavi idejo o umestitvi vsebine v vrtce in šole Vzgoja za kraj, kjer se skozi športne, kulturne in naravoslovne dneve, približa kraj, kulturo, zgodovino ...

3. AKTIVNA PARTICIPACIJA

Občina je primer dobre prakse pri sterilizaciji živali. Postati mora vzgled tudi ostalim občinam in prenesti svoje izkušnje tudi ostalim.

Izboljšati bi bilo potrebno informiranje, obveščanje vseh; npr. z vzpostavitvijo seznama vseh članov krajevne skupnosti (vseh krajanov, ki sedaj zaradi GDPR ne dobijo vseh obvestil), prilagoditvijo obveščanja glede na starost in interes (mail, sms, fizična pošta, klici). Vseeno ne bi zanemarili osebnega stika, preko javnega dogodka, srečanja.

Predlagamo letna srečanja deležnikov na območju podeželja občine Medvode!

Izpostavi se tudi, da je za predloge občanov, stik velikokrat otežen in obstane v sprejemni pisarni, zato **prosimo, da se uvedejo pri županu ure za občane, ko bodo lahko prišli na sestanek.**

Opažamo, da je veliko priložnosti še na področju sodelovanja in povezovanja ljudi. Predlagamo, da je **na občini koordinator, ki poveže zainteresirane posameznike** (ko se ugotovi, da ima več ljudi podobne interese). Župan pozove, da lahko čisto vsak nekaj prevzame (pa tudi če samo nekoga spravi s kavča na sestanek).

Dobre prakse – poudarjanje malih dobrih zgodb, ki so postale samoumevne. Npr. v glasilu občine Medvode bi v posebni rubriki izpostavili uspešne zgodbe krajevnih skupnosti, kjer bi ostale lahko videle kaj vse se da urediti in narediti. Velika dejanja velikih ljudi – da bi ljudje začeli aktivno participirati, da damo vedeti ljudem, da občini nekaj pomenijo, da se sliši njen glas. Župan pohvali predlog in kot potencialno osebo za to vidi sodelavko Sotočij.

Delavnice mehkih veščin – s tem bi družba bila bolj proaktivna, inovativna. **Izobraževanje mladih** bi npr. lahko potekalo preko krajevne skupnosti, kjer bi se izvajale različne delavnice.

Prisotni izpostavijo še dejansko izvedbo obljubljenega. Projektov in ostalih aktivnosti s strani občine, ki velikokrat ostanejo samo v besedah oz. na papirju (npr. športni park, o katerem ni nobenih informacij). Župan komentira, da se prižiga luč na koncu tunela, kar se športnega parka tiče.

4. OBČINSKI RAZPISI

Koristne bi bile predstavitve različnih razpisov na nacionalni in evropski ravni. V zadrugi in na LAS-u imajo svetovalce, kar je zelo koristno. Takšno prakso bi rabili tudi za druge razpise.

V občinske razpise bi morali dodati posebno območje - Polhograjce.

Nevladne organizacije in kmete je potrebno vključevati v strategije in programe, na podlagi katerih se določajo vsebine v razpisih.

Iz občine bi morali obveščati društva kateri razpis je relevanten za posamezno društvo. Razpise bi bilo potrebno poenostaviti. Udeleženci pa pohvalijo digitalizacijo razpisov.

5. PAMETNE VASI

V občini se gradijo novogradnje, medtem ko je veliko starih zapuščenih hiš. **Določen odstotek starih hiš bi moral biti zapolnjen preden se dovoli gradnja novih hiš (OPN).**

Dostop do interneta v vsako vas. To je v teh časih osnova (za kmetijstvo, gospodarstvo ...). Župan pojasni, da je načrtovano, da se bo do konca 2021 lahko na optiko priključilo 80 % občanov.

Predlagamo tudi nabor ponudnikov/kmetij za šole, vrtce in druge na spletni strani občine, s kontakti.

Župan pove, da cilj 2035 ni, da živi v občini 35 tisoč ljudi, ampak da jih je še vedno okrog 18 tisoč, in da je to ob Ljubljani najbolj prijeten kraj za bivanje!

6. DOLGOŽIVA DRUŽBA

Narava je najboljša učiteljica, zato naj še enkrat izpostavimo, da je že otroke potrebno o tem učiti in ozaveščati. Tudi ostale generacije. Gladiti na medgeneracijskem sodelovanju in pretoku znanj.

Razmisliti, kako pripeljati mlade kmetovalce, ki znajo delati, saj nekatere kmetije nimajo naslednikov.

Oskrba starejših na domu na kmetijah ali vzpostavitev vrtca za starejše.

Spodbujati življenje več generacij na kmetijah.

Starostniki - **potrebno je digitalno izobraževanje in splošno informiranje**, kakšne prednosti nam vse to ponuja.